

Kresťania v dobe informačných technológií

Vasile Filat

OBSAH

Úvod	6
Lekcia 1. Kresťania a moderné IT	10
Lekcia 2. Biblia a používanie digitálnych zariadení	18
Lekcia 3. Kresťania a sociálne médiá	23
Lekcia 4. Osobná stratégia používania sociálnych médií.....	31
Lekcia 5. Ako pripraviť kvalitné fotky a videá.....	44
Lekcia 6. Komunikácia v digitálnom svete	54
Lekcia 7. Plánovanie a organizovanie práce - služby v digitálnej oblasti.....	64
Lekcia 8. Nebezpečenstvo závislosti na sociálnych sieťach..	72
Dodatok: Precept Ministries Slovakia	82

Úvod

Pred nejakým časom som sa znova stretol s priateľom, ktorý je o do mňa o trochu starší. Niektoré z jeho vnúchat sa narodili pred a niektoré po roku 2000. Keď sme o vnúchatách začali rozprávať, povedal mi, že on je na tie svoje hrdý, lebo chodia do kostola a verne nasledujú Pána. Jedna vec mu však robí starosti. Vôbec nevedia komunikovať. Zakaždým, keď je s nimi, väčšinu času trávia na mobiloch a keď sa ich niečo opýta, ich odpovede sú takmer vždy jednoslovné: "Áno" alebo "Nie". Takéto odpovede niečo zreteľne dávajú najavo. Podľa neho odpoveď "Áno" a "Nie" skôr znamená: "Nemám záujem."

Počas rozhovoru s mladou ženou z nášho zboru som sa opýtal na jej rodičov a medzi iným sa mi zverila, že jej otec, ktorý nemá ešte ani 50 rokov, sa stal závislým na internete. Po návrate z práce už netrávi čas s manželkou a deťmi; namiesto toho sedí s mobilom v ruke a celé hodiny surfuje na internete.

Často vidím ako deti hystericky plačú, len aby sa mohli hrať na mobile ich rodičov. Tí mnohokrát kapitulujú a mobil dieťaťu dajú. Takéto scény nie sú zriedkavosťou. Žijeme v úplne novej dobe. Technológia ponúka množstvo nových spôsobov na komunikáciu, ale zároveň so sebou prináša riziká nielen pre naše vzťahy s inými ľuďmi, ale aj pre náš vzťah s Pánom Bohom.

Patrím do generácie, ktorá zažila príchod internetu, mobilných telefónov, tabletov atď, a dokážem rozoznať negatíva a pozitíva modernej technológie. Som Pánovi vďačný, že hneď na začiatku mojej cesty s Ježišom, mi dovolil stretnúť skvelých učiteľov - Mia a Costel Ogliceových - ktorí ma naučili nebať sa nových vecí. Naopak, musím vidieť možnosti, ktoré

ponúkajú a využiť ich v službe pre Ježiša a na šírenie evanjelia. Hneď ako sa internet objavil, pomohli mi zaobstarať si počítač. Otvoril som e-mailový účet pre organizáciu Precept Ministries International, pre ktorú stále pracujem. Odvtedy je laptop (notebook) súčasťou mojej služby Pánovi. Keďže informačná technológia ovplyvňuje všetky aspekty každodenného života, ako kazateľ som presvedčený, že všetci kazatelia by mali vyučovať veriacich o správnom využívaní tejto techniky. Takto prispievajú k duchovnému rastu veriacich a tiež k šíreniu evanjelia.

Apoštol Pavol napísal kresťanom v Efeze: *"Naplno využívajte čas, lebo dni sú zlé."* Efežanom 5,16. Podobne vyzval Kolosenských kresťanov: *"Počínajte si múdro voči tým, čo sú mimo a využívajte čas."* Kolosenským 4,5. Slovo "čas" je preložené z gréckeho slova *kairos*, čo znamená vhodná príležitosť, obdobie, priaznivé počasie, ktoré trvá iba chvíľu a navždy sa pomínie, ak sa práve teraz nevyužije. Ján v 4. kapitole opisuje ako Ježiš po rozhovore so ženou Samaritánkou odmietol jesť jedlo, čo učeníci zaobstarali v meste Sichar a ako ich pokarhal, že ľuďom v meste nepovedali dobrú správu o Mesiášovi. Učeníci vtedy nevyužili vhodnú príležitosť, ale po vstúpení Ježiša do nebies a zoslaní Svätého Ducha tí istí učeníci využili každú príležitosť na hlásanie evanjelia. Potvrďuje to aj fakt, že evanjelium sa počas mnohých storočí postupne dostalo z Palestíny až k nám.

Od doby učeníkov až dodnes uplynulo zhruba 2000 rokov a veľa sa zmenilo. Každá doba prináša nové príležitosti. Vytvorením internetu a ďalších digitálnych technológií počas 20. a zvlášť 21. storočia sa v oblasti komunikácie otvorili neobvyčajné možnosti. Takmer všetci majú prístup k týmto technológiám a tak je možné komunikovať s mnohými ľuďmi v tom istom čase a aj na veľké vzdialenosti. Je smutné, že tieto možnosti využívajú deti svetla oveľa menej, naozaj oveľa menej,

ako tí, ktorí chodia v tme. Namiesto toho, aby sme novú technológiu použili na dobré účely, tak sa jej často vyhýbame, kritizujeme ju a využívame ju iba na vlastné pobavenie. Nemalo by to tak byť. Kresťania bežne využívajú digitálne technológie v práci, v školách, v podnikaní, doma, teda vždy a všade, ale len zopár kresťanov je schopných využiť výhody digitálnej techniky v šírení evanjelia a pre duchovný rast. Prečo? Vo väčšine prípadov len preto, že ju nevieme efektívne použiť. Kristovi učeníci sa naliehavo potrebujú naučiť ako najlepšie využiť pre Ježiša a Jeho kráľovstvo všetky prostriedky a možnosti, ktoré ponúkajú súčasné informačné technológie.

V epištole Efežanom apoštol Pavol napísal: *“A on ustanovil jedných za apoštolov, iných zasa za prorokov a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela.”* Efežanom 4, 11-12. V súčasnom digitálnom veku je povinnosťou kazateľov vyučovať svätých o používaní techniky pre Božie kráľovstvo. Táto kniha je pokusom naplniť túto potrebu a túžim, aby poslúžila mnohým kresťanom. Napísal som ju vo forme pracovného zošita, a najviac z nej získate, ak vypracujete všetky úlohy a odpoviete na všetky otázky. Je možné vypracovať tento materiál aj sám pre seba, ale užitočnejšie by bolo ho študovať s ostatnými členmi vášho zboru, lebo tak dokážete jednak zdieľať svoje skúsenosti a tiež spoločne vytvoriť plán pre používanie digitálnej technológie v Pánovej službe. Ak váš kazateľ túto knihu nepozná, nasledujúcu nedeľu mu jednu darujte. Ak budete čítať túto knihu s členmi svojej rodiny, získate aj prehľad o tom, ako oni sociálne médiá používajú. Rovnako sa spolu veľa naučíte a motivujete jeden druhého k ich správne použitiu. Vedúci mládeži majú skvelú príležitosť prebrať tento materiál s mladými v zbore. Ďalšou možnosťou je zorganizovať tábor

alebo špeciálny seminár. Po tom ako jeden učiteľ z Inštitútu induktívneho štúdia Biblie v Euroázii, Sergej Karamalak, prebral jednu lekciu z tejto príručky so skupinou mladých z Ruska, vedúci mládeže v danom regióne prišiel s myšlienkou zorganizovať 5-denný tábor pre mládež, kde by preberali tento kurz. Zorganizovaním tábora alebo konferencie pomôžete vystrojiť bratov a sestry pre život v digitálnom svete.

Kniha je rozdelená do 8 kapitol, ktoré vám pomôžu nielen porozumieť, aké možnosti nové komunikačné technológie prinášajú, ale zároveň sa zlepšíte pri ich používaní v každej oblasti vášho života. Hlavný dôraz kladiem na sociálne siete, keďže do veľkej miery ovplyvňujú náš každodenný život a majú mimoriadne veľký potenciál v evanjelizácii a misii. Naučíte sa ako si k nim vytvoriť správny postoj a ako ich strategicky využívať. Každá kapitola obsahuje praktické úlohy. Možno sa vám budú zdať komplikované alebo zaberú viac času, ako ste predpokladali. Možno sa budete cítiť trápne alebo dokonca previnilo. V žiadnom prípade však úlohy nepreskočte, lebo sú dôležitou súčasťou tohto materiálu. Modlím sa, aby vás Duch Svätý pri štúdiu viedol, odkrýval pravdy z Božieho Slova a ukazoval, ako môžete prakticky uplatniť získané vedomosti. Vytrvajte pri čítaní knihy až do konca. Potom uveďte do praxe všetko, čo ste sa naučili a odovzdajte to aj ďalším ľuďom.

1. Kapitola

Kresťan a moderné informačné technológie

Moderné informačné technológie sú dostupné ľuďom v každej vekovej skupine na celom svete. V roku 2019 žilo na svete 7.6 miliárd ľudí a z nich viac ako 4.2 bolo pripojených na internet, čo je viac ako polovica obyvateľstva. V čase písania tejto knihy 44% celkovej svetovej populácie používa sociálne médiá. Každý tretí človek na našej planéte sa identifikuje ako kresťan a väčšina z nich žije v krajinách s narastajúcim množstvom digitálnej techniky. Každý deň prináša nové nevídané možnosti. Prvá kniha Kroník 12. kapitola opisuje zmierenie medzi kráľom Dávidom a niektorými Izraelskými kmeňmi, ktoré ho pôvodne za kráľa neuznali. Medzi zdatnými vojakmi Saulovej armády boli aj Jissacharovi synovia, o ktorých je napísané:

“Z Jissachárovcov, ktorí pochopili, ako sa budú vyvíjať udalosti a vedeli, čo má Izrael robiť: dvesto predákov a pod ich velením všetci ich súkmeňovci.” 1. Kroník 12,32.

Napíšte 2 veci, ktorými sa Jissacharovi synovia líšili od ostatných:

1.

2.

Ak by synovia Jissachara žili dnes, aký by mali postoj k technickým objavom nášho moderného sveta?

Každá doba má nové príležitosti. Jissacharovci rozumeli vlastnej dobe a vedeli, čo majú robiť. Ako Božie deti aj my musíme rozumieť dobe, v ktorej žijeme a rozpoznať dôležitosť médií, ich výhody a aj nebezpečenstvá pre tých, čo ich nesprávne používajú. Nestačí si len povzdychnúť, že žijeme v celkom inom svete. Musíme vedieť, čo je potrebné urobiť. Prečítajte si Efežanom 5, 15-17 a podčiarknite pokyny pre veriacich:

"Dbajte teda dôkladne na to, ako si počínate; nie ako nemúdri, ale ako múdri. Naplno využívajte čas, lebo dni sú zlé. Preto nebudte nerozumní, ale pochopte, čo je Pánova vôľa."

Vypíšte Pavlove inštrukcie (aspoň 4) a vedľa nich napíšte, ako by mali byť uplatnené v našej modernej dobe.

1.

2.

3.

4.

Ako dieťa som miloval vedecko fantastické knihy. Žiadna z nich však nespomenula INTERNET. V tom čase si nikto nevedel ani predstaviť elektronickú sieť spájajúcu všetkých obyvateľov planéty, okamžitý prístup k informáciám a interaktívnu komunikáciu cez textové správy a videá. Počas socializmu bolo privilegiom vlastnenie pevnej linky. Na zavedenie pevných liniek do ich domácností ľudia museli čakať dlhé roky. Dnes sú pevné linky takmer minulosťou. Rodiny uprednostňujú mobilné siete a v mnohých rodinách všetci členovia vlastnia smartfóny s množstvom aplikácií. Na jar 2019 počas kurzu "Biblické a novodobé modely evanjelizácie", ktorý som prednášal v Haggai International (haggai-international.org) skupine 60 kľúčových lídrov z 27 krajín, som zistil niečo veľmi prekvapujúce. Keď som sa opýtal, koľkí z nich nikdy nevidel telefón s číslami, ktoré sa vytáčali, štvrtina z nich zodvihla ruku.

Pán Boh nás vo svojom Slove vyzýva k rozumnému využívaniu času a života. V tom je zahrnuté aj rozpoznanie možností, ktoré sa nám otvárajú prostredníctvom moderných informačných technológií (IT). Nedržme sa zastaralých spôsobov komunikácie na úkor nových metód a spôsobov, pretože aj to je zahrnuté v rozumnom využívaní našich dní. Ak si myslíme, že súčasné možnosti v IT sa budú používať ešte dlhý čas a rýchlo nezostarnú, tak nie sme múdri a naše dni sú "zlé". Nezanedbávajme súčasné príležitosti v IT, lebo "deti tohto sveta" ich naplno využívajú vo svoj prospech, a len čo sa objavia nové metódy, hneď si ich adaptujú. Je našou zodpovednosťou, aby sme chápali, čo je Božia vôľa ohľadom technológií a ako ich môžeme múdro zapojiť do boja za spasenie ľudských duší a budovanie tela Kristovho.

Porozmýšľajte a zhodnoťte, aký postoj majú kresťania vo vašej krajine alebo vo vašej oblasti či cirkvi k moderným technológiám:

1. Aké informačné technológie existujú vo vašej krajine a kto má k nim prístup?
2. Ktoré informačné technológie používate vy osobne? Ako ich využívate? Za akým účelom? Ako ich využívajú kresťania vo vašom okolí?
3. Ako a do akej miery ich kresťania využívajú na vlastný duchovný rast?
4. Používajú kresťania vo vašej krajine IT na šírenie evanjelia? Ako? Uvedte konkrétne príklady:

5. Viete o istých výnimočných možnostiach IT, ktoré kresťania zanedbávajú? Ktoré? Prečo ich kresťania nevyužívajú?

6. Čo by sa zmenilo, ak by kresťania vo vašej oblasti naplno využívali všetky príležitosti vytvorené modernou informačnou technológiou?

7. Ako vy osobne používate IT?
  - a. V každodennom živote:

  - b. Pre vlastný duchovný rast:

  - c. V evanjelizácií, pre duchovný rast iných a misiu:

8. Čo sa kresťania vo vašej oblasti potrebujú naučiť, aby vedeli múdro a efektívne používať počítače, mobily a tablety?

9. Čo sa vy potrebujete naučiť, aby ste dokázali efektívne použiť digitálne technológie pre Pána Ježiša a jeho evanjelium?

Prvá vec, čo by sa mal naučiť každý, kto používa počítač, je písať všetkými desiatimi prstami. Pomalé ťukanie na klávesnici zaberá veľa času a veľmi unavuje. Bol som ohúrený, keď som videl svojho mentora, Costel Oglice, ako rýchlo písal na počítači. Vtedy som rýchle a bezchybné písanie na klávesnici považoval za takmer nemožné, keďže ja som písal "ďatľovým" spôsobom - dvoma prstami. Ale akonáhle som si zaobstaral laptop, rozhodol som sa, že sa to musí zmeniť. V ten istý deň, keď som ho z krabice vybalil, vyhľadal som si jednoduchý kurz strojopisu v angličtine. Kurz obsahoval 30 lekcí a trvalo mi iba 6 hodín, aby som ich všetky dokončil. Neskôr som plánoval odpovedať na 13 nových mailov, ktoré sa objavili v mojej schránke. Pomyslel som si, že to bude trvať neskutočne dlho, ak by som písal novou metódou. Zároveň som si uvedomoval, že ak budem pokračovať ťukaním dvoma prstami, tak sa v písaní nikdy nezlepším. Nakoniec som si

sadol a uviedol som do praxe novo získanú zručnosť. Napísanie prvého mailu trvalo naozaj dlho. Druhý mail zabral trochu menej času a pri písaní tretieho som si všimol, že píšem už rýchlejšie. Po napísaní posledného mailu som s úžasom zistil, že moje "čukacie schopnosti" sa náramne vylepšili.

Keďže môj kurz strojopisu bol v angličtine, mal som problém pri písaní v rumunčine, lebo rumunská abeceda obsahuje o 5 písmen viac ako anglická (oba jazyky sú založené na latinčine). Hľadal som podobný program v rumunčine, ale žiadny som nenašiel. Krátko na to mi Pán ukázal, že je možné vytvoriť kurz strojopisu tak, aby sa evanjelium šírilo s jeho pomocou medzi Rumunmi, ktorí sa chcú naučiť strojopis. Vypracoval som obsah aj štruktúru jednotlivých lekcí a počítačový programátor napísal kód. A tak vznikol prvý kurz strojopisu v Rumunčine - SCRIPTA - kurz založený na Božom Slove. Má 16 lekcí, jednu lekciiu pre každú kapitolu Markovho evanjelia. Každá lekcia sa venuje niekoľkým častiam klávesnice a obsahuje náležité cvičenia. Počas toho ako sa študent učí nové klávesy, nahlas číta príslušný text a každá lekcia pokryje celú kapitolu z evanjelia. Na požiadanie užívateľov sme Scriptu prispôbili aj pre ruštinu a angličtinu. Program je kompatibilný s Windows, MacOS and Linux. Najnovšiu verziu Scripta si môžete stiahnuť z: <http://scripteh.info/scripta-2/>. Program je zadarmo a dostupný pre každého.

Jedna mladá žena z nášho zboru počas školenia za sekretárku musela absolvovať kurz strojopisu a s prekvapením zistila, že jej škola používa program Scripta pre všetkých študentov. Dnes mnohí učitelia informatiky v štátnych školách používajú na učenie strojopisu program Scripta. Ak aj vy potrebujete zdokonaľiť svoje písanie na klávesnici, stiahnite si Scriptu a urobte denne jednu lekciiu. Po 16 dňoch budete pravdepodobne klepať takou istou rýchlosťou akou píšete

rukou. Prirodzene, čím viac budete cvičiť, tým rýchlejšie vám to pôjde. Ja osobne píšem na klávesnici asi 4-5 krát rýchlejšie ako rukou. Na dokončenie celého kurzu Scripta potrebujete 16 dní a preto si vyčleňte jednu hodinu počas nasledujúcich 16 dní. Vytrvajte do konca, nevzdajte sa uprostred kurzu. Napíšte nový status na Facebooku (alebo na akejkoľvek inej sociálnej sieti) a odporúčajte Scripta svojim priateľom. Tým im ponúknete príležitosť nielen zdokonaľiť sa v strojopise, ale aj prečítať si evanjelium Marka. Niektorí z nich možno budú čítať evanjelium Ježiša po prvý raz vo svojom živote.

10. K akému záveru ste dospeli pri rozmýšľaní o tom, ako vy osobne a tiež iní kresťania vo vašej oblasti používajú digitálne technológie?

11. Aké nové predsavzatia ste urobili pre seba, svoju rodinu, zbor, biblickú skupinku, službu alebo organizáciu, kde pracujete?

Modlím sa, aby ľudia po prečítaní tejto knihy, naplno rozumeli možnostiam vytvorených digitálnou technológiou a naučili sa ich využívať s jasným zámerom a efektívne pre vlastný duchovný rast a pre šírenie Božieho kráľovstva.